
Privatne bezbednosne kompanije u Srbiji - prijatelj ili pretnja?

Datum
jun. '08.
10.

Održana četvrta javna rasprava u okviru projekta "Povećanje učešća građana u bezbednosnoj politici"

Uvodna izlaganja: Sonja Stojanović, Ninoslav Janjić, Marko Milošević i Predrag Petrović

Diskusiji je prisustvovao veliki broj predstavnika civilnog društva i privatnih bezbednosnih kompanija

Javna rasprava „Privatne bezbednosne kompanije u Srbiji (PBK) - prijatelj ili pretnja“ održana je u utorak, 10. juna kao deo projekta „Povećanje učešća građana u bezbednosnoj politici“, podržanog od strane Instituta za održive zajednice, na osnovu donacije USAID. Četvrta u nizu javnih rasprava sa donosiocima odluka u bezbednosti i odbrani, posvećena je problemima koji su rezultat nedefinisanog zakonskog statusa PBK u Srbiji. Polazno mesto diskusije bili su rezultati prve empirijske studije rađene na ovu temu u Srbiji, podržane od strane Misije OEBS u Srbiji.

Nakon uvodne reči direktorke Centra za civilno-vojne odnose (CCVO) Sonje Stojanović, Marko Milošević je objasnio metodologiju istraživanja, da bi zatim govorio o reprezentativnosti uzorka koji je izradio projektni tim CCVO. Predrag Petrović je govorio o osobenostima PBK.

Ninoslav Janjić, predstavnik Udruženja za fizičko i tehničko obezbeđenje pri Privrednoj komori Srbije razmatrao je najbolji model Komisije koja bi bila zadužena za licenciranje PBK. On se založio za sastav Komisije gde bi, od 15 članova, 7 bilo iz strukovnog udruženja, jedan bi bio predstavnik Univerziteta, jedan predstavnik civilnog društva, dok bi šest članova imenovala Vlada (2 predstavnika MUP; po jedan predstavnik Ministarstva odbrane, Ministarstva pravde i Ministarstva finansija). Janjić je najavio skoro objavljivanje dve korisne publikacije Udruženja za FTO, „Rečnika termina“ i posebnog „Uputstva za ocenjivanje“. Kao posebno izazovna pitanja za čitav sektor, Janjić je prepoznao osvajanje novih usluga od strane PBK, poput bezbednosne provere zaposlenih ili procene bezbednosnog rizika po poslovanje preduzeća.

Potpredsednik odlazećeg sastava republičkog Odbora za bezbednost, Đorđe Mamula **rekao je kako delokrug rada PBK ostaje neuređen zato što su ključni politički akteri druge oblasti videli kao prioritetne.** Mamula je obavestio prisutne da u redovnim izveštajima MUP u koje je imao uvid, nije posvećena posebna pažnja PBK. One su posmatrane prvenstveno kroz prizmu primene Zakona o oružju i municiji.

Sonja Stojanović se zahvalila učesnicima rasprave na uvodnim izlaganjima, i otvorila prostor za pitanja i komentare. Blagoje Grahovac, savetnik predsednika Narodne Skupštine Crne Gore, izrazio je svoje neslaganje sa predlogom po kome bi strukovno udruženje bilo ovlašćeno da izdaje licence. Novinarka „Privrednog pregleda“ postavila je pitanje Đorđu Mamuli, da li je moguće da se o nekom od (četiri, prim. aut.) predloga zakona uskoro raspravlja na Vladi Srbije. Takođe, ona je istraživačima CCVO i prisutnim predstavnicima PBK postavila pitanje, kakav je profil zaposlenih u PBK.

Ninoslav Janjić je obavestio prisutne da je predlog zakona koji je uradio tim Udruženja za FTO poslat Vladi Srbije još 4. novembra 2007. Janjić je predstavio zakon u kratkim crtama: stručnjaci iz Udruženja su se opredelili za mešoviti tip licenciranja, kao i za izdavanje više različitih licenci. Zauzeli su stav da je najbolje da obuku izvode naučne ustanove. On je posebno naglasio da su pri pisanju nacрта zakona korišćena iskustva iz regiona.

Duško Damjanović iz Ministarstva odbrane je postavio pitanje mesta privatnih vojnih kompanija, otvorivši na taj način raspravu o izabranoj terminologiji. Marko Milošević i Predrag Petrović su objasnili da na pitanje terminologije nigde u svetu nije do kraja odgovoreno, a kada je reč o privatnim vojnim kompanijama, složili su se u oceni da u Srbiji trenutno ne postoji prijavljeno pravno lice koje „regrutuje“ osobe za rad na poslovima obezbeđenja u konfliktnim zonama širom sveta.

Bela Ajzenberger iz Novosadske novinarske škole je zamolio prisutne predstavnike PBK da odgovore da li je kompanija G4S („Group for Security“) postala vlasnik još jedne PBK u Srbiji, i da li je to ista kompanija koja se optužuje za organizaciju privatnih zatvora u Iraku.

Novinar dnevnog lista „Biznis“ Nenad Milosavljević postavio je dva pitanja koja se neretko upućuju predstavnicima PBK: kakvi su finansijski parametri sektora u celosti, kao i sa kolikom količinom naoružanja raspolažu PBK danas. Na ova pitanja je odgovorio Đorđe Vučinić, koji je odbacio navode da je reč o ogromnoj količini oružja („Pogledajte samo koliko je neprijavljenog naoružanja u posedu građana“).

Perica Miletić, predstavnik Centra za prevenciju kriminaliteta i ujedno zaposlen u Rajfajzen banci ocenio je da najveći izazov za PBK danas predstavlja razmišljanje izvan skraćenice FTO („fizičko i tehničko obezbeđenje“), ka savremenijim uslugama (nalik onima koje je opisao Ninoslav Janjić). Miletić je takođe izrazio sumnju u ispravnost striktno podele posla između MUP i strukovnog udruženja kada se pristupa obuci i licenciranju.

Na kraju, Đorđe Vučinić je objasnio kako se pod uticajem klijenata, „menjaju navike“ samih PBK. U tom smislu, posebno je značajna tenderska procedura, kroz koju se do većeg kvaliteta usluge dolazi uz manju cenu.

Marko Savković, istraživač Centra za civilno-vojne odnose